

LEGAL
CENTRE
LESVOS

TÜRKİYELİ VE YUNANİSTANLI HUKUKÇULARIN ÖLÜMLE BİTEN BİR GERİ İTMEYE DAİR ORTAK KAYGISI: BARIŞ BÜYÜKSU DOSYASI NEREDE?

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Barış Büyüksu, 22.10.2022 tarihinde Bodrum açıklarında 15 Filistinli göçmenle beraber yelkensiz bir can salı içinde Türk Sahil Güvenliği tarafından bilinci kapalı şekilde bulunmuş, tıbbi müdahale için ambulans beklenirken yaşamını kaybetmiştir.

Barış'ın yaşamını yitirmesi üzerine Bodrum Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen ceza soruşturması kapsamında savcılık bir dosya açmış ve Barış Büyüksu ile birlikte olan Filistinli göçmenlerin tanık sıfatı ile ifadelerini almıştır. Tanıkların ifadeleri, olayın Yunanistan devlet güçleriyle ortak hareket eden meçhul gruplar tarafından gerçekleştirildiğine ve göçmenlere sık sık uygulanan 'geri itme' (Pushback) pratiğinin bir parçası olduğuna işaret etmektedir. Tanık ifadelerine göre, Barış, Kos Adası'nda kaba dayak ve elektrik yoluyla işkenceye maruz kalmıştır. Soruşturma kapsamında düzenlenen Adli Tıp Raporu da tanık beyanlarını doğrular içeriktedir. Adli Tıp Kurumu 1. Adli İhtisas Kurulu tarafından düzenlenen raporda Barış Büyüksu'nun ölüm sebebinin **"genel beden travmasına bağlı çoklu kot kırıkları ve yaygın yumuşak iç doku kanaması"** olduğu belirtilmiştir. Yani, Büyüksu'nun maruz kaldığı travmayla ölümü arasında illiyet bağı bulunduğu Türkiye'de yürütülmüş ceza soruşturması kapsamında tespit edilmiştir.

Barış Büyüksu'nun yaşamını bu şekilde kaybetmesi üzerine adalet arayışında olan ailesi Şubat 2023'de Çağdaş Hukukçular Derneği'ne hukuki destek talebiyle başvuruda bulunmuştur. Yargılama sürecinin hem Türkiye'de hem Yunanistan'da paralel yürütülmesi gereğinden ötürü adalet arayışındaki ailenin avukatlığını Çağdaş Hukukçular Derneği ve Legal Centre Lesvos (Midilli Hukuk Merkezi) olarak birlikte üstlenmiş bulunmaktayız. **Dünyada Demokrasi ve İnsan Hakları İçin Avrupalı Hukukçular Derneği'nin (ELDH) üyesi olan kurumlarımız adına, öncelikle tüm duyarlı kamuoyunu Barış Büyüksu ve yasa dışı geri itmeye (pushback) maruz bırakılan tüm göçmenler için adalet çağrısında bulunmaya çağırıyoruz. Bu adalet çağrısının bir parçası olarak soruyoruz: Barış Büyüksu Dosyası Nerede?**

LEGAL
CENTRE
LESVOS

Barış sınır politikaları yüzünden yaşamını kaybeti! Ailesi ise devletler arası bürokrasi yüzünden adalete erişemiyor!

Öncelikle kamuoyuyla da paylaştığımız belgelerden de görüleceği üzere Bodrum Cumhuriyet Başsavcılığı eliyle yürütülen ceza soruşturması oldukça kapsamlı ve ayrıntılıdır. Bu soruşturma dosyasının Yunanca'ya çevrildikten sonra Adalet Bakanlığı'nın Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'ne iletildiği tarafımızdan tespit edilmiştir. Ancak Legal Centre Lesvos tüm sistematik uğraşlarına rağmen dosyaya Yunanistan'da ulaşamamaktadır.

Yunanistan Dış İşleri Birimleri, prosedürel olarak belgelerin önce Türkiye Adalet Bakanlığı'ndan (spesifik olarak Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğünden) Türkiye Dış İşleri'ne, oradan da Yunanistan Dış İşleri dolayısıyla Yunanistan Adalet Bakanlığı'na ulaşması gerektiğini tarafımıza belirtmişlerdir. Ancak tüm girişimlerimize rağmen dosyanın Yunanistan Dış İşlerine ulaşıp ulaşmadığı tespit edilememektedir.

Ailenin dosyanın bulunması için destek talebine olumlu yanıt veren Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu Türkiye Dış İşleri Bakanlığı'yla irtibat kurmuştur. Bu irtibatın neticesinde Dış İşleri Bakanlığı'nın, Atina Büyükelçiliği'ne, Yunanistan Dış İşleri'ne "Türkiye'den iletilen soruşturma dosyasına dair bir ilerleme olup olmadığı noktasında bilgi edinme amaçlı" içerikli bir nota gönderme talimatı verdiği belirtilmiştir. Fakat gönderildiği belirtilen bu notaya dair de Legal Centre Lesvos tarafından bir bilgi edinilememiştir. Notanın gönderildiği adres, gönderilme tarihi ve protokol numarası biliniyor olmasına rağmen Yunanistan Dış İşleri'nin farklı departmanlarıyla kurulan temaslarda notanın varlığı dahi teyit edilememiştir. Son olarak 14 Ekim 2023'te Legal Centre Lesvos, Yunanistan Dış İşleri Bakanlığı'nın ilgili bölümlerinden bir cevap alabilmiştir. Bu cevap Bakanlığın Atina Türkiye Konsolosluğu'ndan bir nota aldığını, notada Barış'ın ölümüne dair Yunanistan'da süregelen bir soruşturma olup olmadığının sorulduğunu ve bakanlığın bu notaya daha önceden resmi olarak yanıt verdiğini içeriyordu. Buna ek olarak e-posta, bakanlığın Türkiye'deki mevkidaşlarından hiçbir soruşturma dosyası almadıklarını da belirtiyordu.

Adalet arayışında ısrarcı olan aile, bu tablo karşısında CİMER üzerinden Rodos Konsolosluğu'yla iletişime geçmiştir. Rodos Konsolosluğu Atina Büyükelçiliği'nin ilk

LEGAL
CENTRE
LESVOS

notaya müteakip benzer içerikli toplam 3 nota gönderdiğini teyit ettirmiştir. Ancak bu notalara da Yunanistan makamlarından erişilememekte ve varlıkları teyit edilememektedir. İletişime geçilen Yunanistan Dışişleri makamları ve müdürlükleri ya böyle bir soruşturma dosyası yahut notanın kayıtlarında yer almadığını söylemekte ya da muhatap kurum / müdürlük olmadıkları gerekçesi ile Legal Centre Lesvos'u başka kurumlara yönlendirmektedir.

Sonuç olarak ayları bulan bu yoğun çabalara rağmen, bugün Barış'ın dosyası hala "kayıp"tır. Ancak gerek Barış'ın ailesi gerekse hukuk kurumlarımız Barış için adalet sağlanana kadar hukuki sürecin takipçisi olacaktır.

Başka Barışların geri itme yoluyla katledilmemesi için adalet arayışımız sürecektir!

BM'nin Göçmen Hakları Özel Raportörü geri itmeleri "Devletler tarafından gerçekleştirilen ve sığınmacılar da dâhil olmak üzere göçmenlerin, uluslararası koruma veya sığınma prosedürlerine erişimleri olmaksızın veya koruma ihtiyaçlarına ilişkin herhangi bir bireysel değerlendirmeden mahrum bırakılarak uluslararası bir sınırı geçmeye çalıştıkları veya geçtikleri ülkeye geri gönderilmelerine neden olan ve geri göndermeme ilkesinin ihlaline yol açabilen çeşitli uygulamalar" şeklinde tanımlamaktadır. Yani geri itme pratiği, aslen göçmenlerin yasa dışı yöntemlerle geldikleri ülkeye geri gönderilmeleri anlamına gelir. Bu yolla göçmenlerin uluslararası hukukça tanınmış olan sığınma yahut uluslararası koruma statüsüne başvuru haklarının önüne geçilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere birçok uluslararası sözleşme ve belgeye aykırı olan bu geri itme pratiği Yunanistan'da, yine aynı sözleşmelerce tanımlanan yaşam hakkı ve işkence yasağını da ihlal etmektedir.

Açık ki Barış'ın yaşadıkları bir istisna değildir. Yunanistan aleyhine geri itme bağlamında gerçekleşen hak ihlalleri nedeniyle hala yürüyen onlarca dava Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin önünde beklemektedir. Ege Denizi her yıl yüzlerce göçmene mezar olurken, bir şekilde hayatta kalarak karaya çıkabilen göçmenlere işkence uygulandığına ilişkin haberler ve raporlar son dönemde sıklaşmıştır. Göçmenlere uygulanan bu kualsız politikaya karşı ses çıkarmak hukuki sorumluluğumuz olduğu kadar bir insani ödevdir.

LEGAL
CENTRE
LESVOS

Bu noktada ÇHD ve Legal Centre Lesvos olarak kamuoyundan, hak savunucularından ve yetkililerden taleplerimiz aşağıdaki gibidir:

- Öncelikle Yunanistan ve Türkiye'deki hak savunucularının Barış için Adalet talebimize katılmalarını talep ediyoruz. Barış yasa dışı geri itme sonucu yaşamını kaybeden ilk göçmen değil, son da olmayacak! Hak savunucularını gerek Barış için Adalet mücadelemizde gerekse geri itmelere karşı mücadelemizde yanımızda olmaya çağırıyoruz.
- Basın emekçilerinin Barış'ın ailesinin adalet talebini görünür kılmaya davet ediyoruz.
- İki ülke bürokrasisi arasında kaybolan dosyanın bulunması için milletvekillerini ve Bakanlıkları göreve çağırıyoruz.
- Yunanistan yetkililerini bir an önce Barış Büyüksu'nun ölümü konusunda ivedilikli etkin bir yargılama süreci başlatmaya çağırıyoruz!

Saygılarımızla,

EK: Bodrum Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma dosyasının ilgili belgeleri istenildiği takdirde paylaşılacaktır.

Çağdaş Hukukçular Derneği - Legal Centre Lesvos
7 Kasım 2023

Konu ile ilgili daha detaylı bilgi ve ilgili sorularınız için:

Çağdaş Hukukçular Derneği

chdgenelmerkez@gmail.com

Nergiz Aslan - nergizaslan@gmail.com (Türkçe)

Legal Centre Lesvos:

Ozan Mirkan Balpetek, ozan@legalcentrelesvos.org, +30 695 595 7687 (WhatsApp)
(Türkçe ve İngilizce)

Vicky Aggelidou, vicky@legalcentrelesvos.org (Yunanca ve İngilizce)